

Abstrakt

Financování volebních kampaní v judikatuře Nejvyššího soudu USA

Diplomová práce se zabývá vývojem judikatury Nejvyššího soudu USA k financování volebních kampaní. Zvláštní pozornost přitom věnuje otázce ústavnosti výdajových a příspěvkových finančních limitů. Jejím hlavním cílem je důkladné zmapování této judikatury za účelem analýzy toho, jakým způsobem funguje tamní regulace financování volebních kampaní, jež je značně odlišná od těch, které najdeme nejen v Česku, ale i v Evropě. Autor se přitom zaměřuje především na poskytnutí vhledu do více recentní části americké judikatury, která systém regulace významně rozvolnila, a to zejména ohledně finanční účasti právnických osob na volebních kampaních.

Autor práci rozděluje na čtyři části. Přičemž v první části čtenáře seznamuje se základními instituty a koncepty, které se k americkému právu financování volebních kampaní vztahují a ty následně porovnává s jejich českými protějšky, aby usnadnil pochopení následujících tří částí, které se již věnují samotné judikatuře. Zvláště se pak věnuje různorodým pojetím korupce. Tato část se přitom věnuje i otázkám v rovině *de lege ferenda*, tj. efektivitě finančních limitů uvalených na kandidáty a jejich dopadům na kompetitivnost voleb a hodnotovým východiskům, které k jejich zavedení, resp. proti nim vedou a jak se projevují i na samotném Nejvyšším soudě.

Druhá část poskytuje detailní rozbor slavného rozsudku *Buckley v. Valeo* ze 70. let minulého století, který zrušil výdajové limity jako protiústavní, a to včetně disentů jednotlivých soudců. Autor dále v této části vypichuje problematické momenty tohoto rozhodnutí a napříč celou prací kritizuje některé, dle jeho názoru chybné, předpoklady, na nichž tento precedent stojí, přičemž jako příklady uvádí i některé reálné případy z americké politiky.

Třetí stěžejní část se potom věnuje otázce postavení právnických osob ve financování amerických volebních kampaní a tomu, jaký vývoj předcházela rozhodnutí *Citizens United* z roku 2010, v němž Nejvyšší soud USA zrušil doposud platná finanční omezení těchto osob. Konkrétně se autor věnuje rozhodnutím ve věcech *First National Bank of Boston v. Bellotti* (1978), *FEC v. Massachusetts Citizens for Life* (1986), *Austin v. Michigan Chamber of Commerce* (1990), *McConnell v. FEC* (2003), *FEC v. Wisconsin Right to Life* (2007) a

SpeechNow.org v. FEC (2010). Tato část se rovněž věnuje i pro Ameriku specifické problematice tzv. tematických reklam. Zvláštní prostor přitom autor věnuje rozboru zmíněného rozsudku Citizens United, přičemž klade důraz zejména na kritiku problematických aspektů tohoto rozsudku, které jej činí značně kontroverzním. Následující samostatná podkapitola je zasvěcena i praktickým důsledkům, které tento rozsudek měl pro svět amerických volebních kampaní, což se týká především vzniku tzv. super PACů, jež umožnily, aby do těchto kampaní značně netransparentním způsobem proudilo takřka neomezené množství peněz.

Závěrečná čtvrtá část je následně zaměřena na rozbor americkému fenoménu *soft money*, které umožňovaly od konce minulého století masivní obcházení zdejších federálních příspěvkových limitů. Autor popisuje problémy s korupcí, kterou tento jev pomohl rozšířit do nejvyšších pater americké politiky a jeho následné potlačení přijetím zákona BCRA z roku 2003. Dále popisuje jeho následný návrat v odlišné formě v návaznosti na rozsudek McCutcheon z roku 2014, který zrušil tzv. agregátní příspěvkové limity.

Autor dochází k závěru, že Spojené státy jsou důkazem, že systém regulace financování volebních kampaní nemůže fungovat efektivně, pokud v něm absentují zmíněné výdajové finanční limity. Zdůrazňuje význam, který pro celý systém mají a rovněž podtrhuje důležitost regulace výdajů třetích osob, neboť bez nich lze ostatní finanční limity snadno obcházet. Přínos práce vidí rovněž v tom, že na americkém systému lze demonstrovat, jak zásadní roli mohou hrát ve financování volebních kampaní peníze obchodní korporací. Za inspirativní pro Českou republiku lze podle autora rovněž považovat některé zde zformulované koncepty, které mohou být přeneseny i do tuzemské diskuze.

Klíčová slova: [Americans for Prosperity Foundation v. Bonta, BCRA, Buckley v. Valeo, Citizens United v. FEC, electioneering communications express advocacy, finanční limity, financování volebních kampaní, FEC v. Massachusetts Citizens for Life, FEC v. Wisconsin Right to Life, McConnell v. FEC, McCutcheon v. FEC, First National Bank of Boston v. Bellotti, korporace, příspěvkové limity, volby, volební kampaň, výdajové limity, Nejvyšší soud USA, USA, právnické osoby, soft money, super PAC, SpeechNow.org v. FEC, tematické reklamy, volby, volební kampaň]